

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó hivatalhoz (Első magyar egyesületi könyvnyomda, 3. koroná-utca, 18. sz. a.) intézendők. Sérmentetlen levelek el nem fogadottnak.

Előfizetési ár: egész évre 20 ft., fél évre 10 ft., negyed évre 5 ft. Felgátatást díj: 6-hasabos petit-sor 5 kr., helyegülj mindenbeiratásért 30 kr. A „nyilt-tör“-ben 4-hasabos petit-sor 20 kr.

Uj előfizetés

FÜGGETLEN LAPOK további folyamára.

April-juniusi évnegyedre 15 ft. — kr
April-szeptemberi fél évre 10 " — "
April-decz. 3 évnegyedre 15 " — "
Egy óra 1 " 70 "

A kiadó-hivatal, 3 koroná-utca 18. sz.

Pest, april 25.

Az „Uj Korszak“ első számában magának a felelős szerkesztőnek ft. Bobory Károly urnak tollából egy cikk jelent meg a polgári házasságról.

A kath. pap és szabadelvű törvényhozónak e nyilatkozata annyival fontosabb, mivel abban mérsékelt közép-utat látunk tartva, a kath. egyháznak a házasság, mint szentség és államnak a házasság, mint polgári szerződés körül állított tanai között.

E kérdés, mely a századé, s mely egy látszik, napok, mulva a törvényhozók asztalára fog mint javaslat helyezett, többé véka alá nem levén rejtendő, helyen van, hogy az erkölcsi érdekek lehető megmentése végett, az elméket a vallási igazságok fényéhez, bizalmas eszmecsere által közelebb segejljék.

Ha rajtuk függne, bevalljuk a polgári házasságot szent István országába törvényileg nem honosítanánk meg.

Nem azért, mivel egyéb indokokat mellőzve, a vallásos érzületnek, a házasság szentségi jellege és méltósága felől birt e meggyőződését, mely a társadalmi lét alapjának a családi életnek annyi vigaszt és nyumbst adott, erős megígásnak nem akarnánk föláldozni; de más részt politikailag is tiszteletben óhajtanánk tartani és tartatni a lelksimeret jogát és szabadságát.

Ezen felfogás azonban fájdalom, ugy látszik, elkésett már ma.

Mindazáltal vallásos és lelksimereti kötelességünknek fogjuk tartani, a viták napjaiban is tollunkat a házasság szentségi jellegének és méltóságának lehető megmentésére szolgálni, az ügy erkölcsi érdekében.

Ez a mi meggyőződésünk, melyet egyháznak kebelén szívtunk magunkba, mint egyikét azon áldásoknak, melyek a hittel lelkünk boldogítják.

Ugy látszik Bobory ur is érezvén, hogy az egész ügyet meg nem menthetjük, legalább valamit óhajtana a ház-

ság szentségéből megnyerni, s a polgári házasságot, ha már elkerülhetlenül behozatnék országunkba, facultativ erőre szeretné redukálni; önkényre hagyván a házasságnak, hogy keblük vallásos sugalmát követe, az egyházi szertartást folvegyék.

Tisztelettel ismerve el Bobory urnak egyháziasságát, egyháznak számára az egyházasság szentségéből többet szeretnénk meg menteni.

Azt óhajtanánk ugyanis, hogy a polgári házasság csak permissiv törvényként hozatnék, s nem absolut feltétel lenne, mely okvetlen megelőzné az egyházi áldást, hanem engedély, hogy aki épen az egyházi szertartások előtt akarva polgárilag szegődni, tehesse: de aki így nem akar, s tisztán csak az egyházi, vagy is vallási, jobban mondva szentségi házasságot óhajta felvenni, a törvény ebben őt ne akadályozza, sőt az így szentségesleg megkötött házasságot polgárilag is legalisnak érvényesnek tekintse!

Ez gyakorlati alkalmazása lenne a lelksimereti szabadságnak, és csak így lenne az megőve, az állam erőszakolása ellen.

Pest, april 25.

Annyi mindenféle szóbeszéd kereng a közönségnél a felett, mit fog s mit nem fog a kormány az ülésszak végeig a háza hozni mindazon végtelen sorából az organisationalis kérdéseknek, melyek a jövendőbe némi gonddal tekintő politikuskok felfogása szerint megoldásra várnak.

Már maga ez igen szomorú és eléggé nem sajnálható körülmény, ha rendkívül sajtóságos és minden esetre századokon keresztül legfontosabb korszakában a nemzeti fejlődésnek, midőn egy alkotmányozó országgyűlés három évi működésének utolsó szakát látja leperegni, midőn feladataira tekintve kétségbe kell esnie az idő rövid mértéke felett, ha ilyenkor még tisztában sincsen azok iránt, melyek megoldásul kijelelve elodázást nem tűnnek.

Az országgyűlés természetesen a kormánytól vár, melyre parlamentarismusk közt rendszeren a kezdeményezés tiszte szállt.

Mi természetesen, kik a kormány titkaiba avatva nem vagyunk, és nem is óhajtunk parlamentarismusk kormányal szemben coullissák mögötti dolgokat ismerni, csak azt látjuk, hogy a közönség és avval mi is teljesen homályban vagyunk azok iránt, a mi az ország benső organismusára nézve közelebről alakítandók lennének.

S a kormány s a többség organumai?

Ha Taleyrand vagy Fouché nem találta volna fel, hogy a beszéd sajtóképp arra való, hogy gondolatainkat eltakarjuk, azok a gondolat eltakarásánál sikeresebb eszköze kérhetnének privilegimot.

De a dolgok ily állásában azt kérjük minden józan politikustól:

Minő gyakorlati irányt vegyének a napi irodalom tárgyalásai?

Mely kérdések azok a benső organisatio tömkelegében, melyet ma a nem hivatalos sajtó felfogva s tárgyalva biztosan elmondhatná, hogy nem meddő elméleti téren mozog?

Azt mondhatták: az országos költségvetés.

Ilyet azonban a hivatalos közlönyök bona fide nem mondhatnának. Mert mi, a mint ma vagyunk, költségvetésünkre beható munkálatot nem adhatunk, mert erre a viszonyok ma még meg nem érettek, s ezt tudniuk kell.

Legelőben is az ország kiadási teteleinnél elemzés alá kellene venni az összes közigazgatási rendszer eddig felállított szervezetét. E nélkül a miniszteri igazgatási apparatus költségeinek helyes mértékét megítélni lehetetlen. De lehet e addig valamit mondani a központi osztályok helyes berendezéséről, míg az ismerve van, mily mértékű leend a helyhatóságokkal szemben a kormány decentralizáló irányja?

Ennek megbírálása lehetetlen, míg a benső organismus mibenléte nem ismertetik.

Végkép pedig, megközelítőleg lehet ismerni az ország pótlandó szükségét, de midőn egyik vagy másik nyomott iparág vagy tulterhel adóalapot könnyítést követel, minő statistikai adatok állnak rendelkezésünkre, megmondani: ha valahol leszállítás követtetik, mikép és honnan potoltassék az?

Feljajdulhatunk az adó súlyos tetelei ellen; lármát ütvi vajmi könnyű s sehol sem találunk inkább nyitott fülekre, mint az adó elleni declamatiookban, de jóra való politikusk evvel be nem éri, kivált budgetről szólva, hanem ha kénytelen egy ágában a súlyos és káros magasságot kimutatni, meg is kell mondania, a leszállítás mikép helyre potolható.

Ezért mondtuk mi már a minap is, hogy a költségvetési tárgyalást mi most még időelőttinek tartjuk, s teljesen eredménytelennek hisszük. Kedvező tér bontani, de nincs anyagunk építeni.

Rég az ideje, midőn mi lapjaink-

ban részleteztük az országos költségvetés körüli teendőket s ezeknek előzményeit, mikől ma ép oly távol vagyunk, mint akkor. A „Pesti Naplót“ dicsőrlük ki rettenetesen vasárnapi számáért, hogy felhagy a delegationalis polemáival, s beszűnteti a scoriók elleni meddő vadászatát és hozzá kezd realisabb dologhoz, megkezdte a pénzügyi kérdések tüzetes taglalását.

Azóta hallgat, mintha megbánta volna, hogy a czivakodás régióiból a hasznosabb eszme-fejtegetés terére tévedt. Mintha maga is megijedt volna, az általános és jobbadán felületes tárgyalásoknak, melyek a lapokban felmerültek, gyakorlatibb tért kimutatni s az által practicusabb eszmezerét felidézni:

Közéletünk szellemi fejlődése a napi irodalom terén valódi nyomorúság.

Mi ugy hittük, hogy az országgyűlés a kibékülés tényében megnyerte, inkább visszaszerezte az 1848-ki alapokat s az akkor kimondott nagy elveket helyreállította.

Ezen alapon alakult a magyar felelős miniszterium.

Ezen megalakult miniszteriumnak első, leglényegesebb feladata megszárdítani a talpazatot melyre állt, s mitán a közjogi viszonyok követelményeit rendbe hozta, azonnal kezébe veszi az 1848-ki codexet s legalább abból olvassák ki a magára mért kötelességeket.

Ha azt kezébe veszi, alig talál benne törvényeziket, mely ne kiáltanák elibünk hogy ideiglenes. — s ne hagyna a legközelebbi országgyűlésre a kormányt kötelességeket organicus törvények behozatala iránt.

Es e közelebbi országgyűlés 1848 után a magyar időszámítás szerint az 1865/8-ki az az a mostani. A törvényes B a t l h a n y i miniszteriumra csak a törvényes A n d r á s s y miniszterium követtetik.

Abban megegyeznek minden pártok nézetei hogy 1848-at minden következményekben ki kell fejtenünk.

Mikor következik erre a sor?

Vaspályáink pénzügyi szempontból.

Napjainkban, mint már említők, a vaspályák körüli sürgés nagy lendületet nyert s halomra gyűlt az új tervezetek, az előmunkálatok anyaga, sőt a dolog természetében fekszik, hogy a pályázat ezentul még fokozott rányban növekedjék.

Szükséges azért, hogy a vaspályák finansziális ágára némi figyelmet fordítsunk általában, mert nem lehet közönyös előttünk azon

kérdés: mi befolyással leendnek az országos vállalatokra fordítandó nagy kiadások a közadó viszonyaira nézve is.

Hazánk önálló vasúti gazdasága csak ezután veszi kezdetét, de minő jelentőségűvé válhatik, az kitűnik a Franciaországban nyert eredményekből, hol jelenleg már az állam évenként 92 millió frank jövedelmet húz, és ha az egész tervezett hálózat ki lesz építve, e jövedelem évi 135 millióra fog emelkedni, mi a beruházott tőke (1900 millió) 7 százalóját teszi. De az engedelménye ideje letelvén, minden meglevő vaspálya tulajdona az államra száll s ez Franciaországban mintegy 9 milliard frank értéket képvisel, elegendő, hogy az állam összes adósságait fedezze.

Az osztrák vaspályákat illetőleg Fillunger-től (1863) bírnak az 1862-ki eredményekről pontos kimutatást. A vaspályák kamatpótlására fizetett az állam azon évben 2.194.000 frtot, viszont ezen vaspályák összesen fizettek az államnak adó fejében 2.913.000 frtot, többet adtak tehát a vasutak, mint vettek 719.000 frtial.

Nem ezélünk e közleményekben a vaspályák lehető pozitív jövedelmeire sulyt fektetni, azt akartuk csak ebben felmutatni, hogy az állam beruházásai közt a vaspályák kiválólag azok, melyek az államnak idővel nevezetes jövedelmi forrását képezhetik, minden esetre pedig oly birtok alapját vetik meg, melynek értéke naponként növekedvén, az államnak vagyon és teher mérlegét mindinkább kedvezőbbé alakítják s végkép kiegyenlíthetik.

Egyelőre, midőn a vaspálya-ügy országos kifejtésének és önálló vaspálya-gazdaságunknak kezdetén állunk, el kell az egyenes és közvetlen jövedelemtől tekintetünk; az állam nyereleményeit azon kiszámíthatlan követtett haszonban kell keresnünk, melyet a vaspályák terjedése a termelés és forgalom minden ágában, a fogyasztás emelésében, az adó képeség szilárdításában, adóforrások szaporításában, a föld-s ipar-jövedelem tennesz gyarapodásában, előidéz, mely nyerelemények az államnak többszörösen visszapótolják azon összegeket, melyeket a kamatbiztosítások pótlásra fordítana.

A vaspályák termékenyítő hatalmáról némi képet nyújt a belga vaspályák és csatornák, mint közlekedési eszközök 25 évi eredményeinek kimutatása, mely elég világosan tünteti fel, miszerint az áru-forgalom értéke fokozott arányban nő a közlekedési eszközök terjedéséhez képest:

év	vasp. és csat.	be és kirtiel ért.
1839	1055 ang. mft.	15.680.000 ft sterl.
1845	1205 " "	26.920.000 " "
1853	1590 " "	47.760.000 " "
1860	1907 " "	72.120.000 " "
1864	2220 " "	97.280.000 " "

A közlekedési eszközök terjedése tehát kétszeres, a forgalom növekedése azon

A FÜGGETLEN LAPOK TÁRCZÁJA.

A katholika religio viszonya a szólv és képző művészetekhez.

A megterés, a bűnös állapotból való megigazolás, a tökéletlenebb létből a tökéletesebbé való átélés, valamint egyes embereknél, úgy egész nemzeteknél is mindig a szellemi élet egyik legzsebb tünetényeibe tartozott. Az „Üdvözítő“ mondasakint is nagyobb öröm van mennyeknek országában egy megterő bűnös, mint kilenezvenkilenez igaz fölött. És méltán. Mert természetese az mindenféle egymással ellenkezésben levő dolgoknak, hogyha egymás mellé illesztetnek, a közöttök levő ellentét sokkal merőbben áll előttünk, mint a nélkül, s mig e szemközti helyzés által a hibás félnek hiányai sokkal kiuzóbbak, a hibás félnek hiányai sokkal kiuzóbbak, a szüntegy a dicső résznek előnyei sokkal rázinyóbbak. A világosságunk lelkünkre való jótekonny hatását csak akkor érezzük igazán, ha előbb a sötétségnek leverő pillanatait tapasztaltuk, a verőfényes napnak tündítő erejét csak akkor ismerjük fel valóban, ha előbb a zivatarnak sötét föllegei annak élvezetét veltünk nélkülözötték, szóval valamely dolognak jobbrafordulása csak akkor gerjeszti öröme kedélyünket, ha a rosszabb előzmény azt előbb lesújtotta. A reggeli nap költői fénye jelentőségéből mennyit vesztene, ha az első feltűnés nem megterése volna a napnak oly állapotba, mely az ő rendeltetése, ha ez nem elfogadása volna azon térnek, melyben annak lennie kell. Ugyanis a napnak világi-

tás levén a rendeltetése, mit vélhetünk rendkívültebbnek, mint azt e működés nélkül; szintegy az embernek is Istenhez való hasonlóság levén a czejja, hol képzelhetjük őt rendeltetése határain jobban túl, mint ha őt e czellál való ellenmondásban találjuk. Így, miként a nap öröme gerjeszt, midőn azt rendeltetése utján, a világitás ösvényén látjuk, nemkülönbön lélekemelő, midőn az ember, ki Isten képmása, ez eredeti mintához való hasonlóságot híven főtartja. De a mint nagyobb az öröm, melylyel kedélyünket a sötétség után fölittinó nap meghatja, mint annak folytonos élvezete, ugy nagyobb azon öröm is, melyet az ég angyalai a bűn által elborított és ismét az isteni képmáshoz hasonlóvá vált emberi lelken éreznek. Mind az embe rekre, mind az angyalokra való illető hatás az ellentét és megterés által történik, vagyis azon dolognak, mely a helyes utról letért, a rendes ösvényre való visszatérése által.

A megterésnek egyik legjelentékenyebb példája, mely fölött a keresztény kedély mindig örömet érezhet, a pogány muzsáknak, vagyis a görögök képzelete által a szépművészetek megterestített kifejezéseinek megterése az igazság ösvényére, mint olyan utra, melyen haladni önmagukra hagyatva, annyira képtelenek voltak. Az erkölcsi világnak legmegfoghatatlanabb csodája gyanánt áll előttünk, midőn oly tény, ki hosszú ideig a bűnnek szolgálatában állt, ugyanazon lény későbbi életét az erény gyakorlatában tüli kedély merithett folytonosan tündítő cseppeket, hanem a mely által egyszerűen a szépművészetek is megszenteltek, midőn azokról az érzékiség, túlságos külsőségei letisztítottak. Nincs is semmi e világban, mi az isteni megváltó eljövetele által meg ne szenteltetett volna, mi az ő szenvedéseinek véghetetlen ér-

Jézusnak lábait elárasztja, mert mind itt, mind amott az eseménynek váratlanúsága sajtószertől érzélettel lepi meg szívünket.

Azon magdolna, ki előbb a bűnök tengereben úszott, a legszentebb lényhez Jézus-hoz járul, s előtte porba hullva fogadja meg, hogy életének hátralevő része nem a bűnök szolgálatában, hanem Istennek dicsőítésében fog eltelni; a szép művészetek, melyek az ókor pogány izlése által sok tekintetben az emberi szív legnemtelenebb szenvedélyeinek kifejezőjévé törpítették, megterének ezen az ő magasztosságukkal meg nem egyező állapotból, s életüknek többi idejét nem a bűnös érzemények előállítására, hanem az erény fényének sugározatására szentelik. Tagadhatlan, hogy a szépművészetek minden ágában a lényeges fordulata következtében, midőn pogányból keresztényévé lett, oly áús életerőnek birtokába jutott, melyben csak jut hat oly lény, kinek szeméi előtt az igazságnak ismerete hosszabb ideig leleplezve állván, egyszerre valami kimagyarázhatatlan erő által egész világosságában tárul föl. A keresztényességnek nemcsak az emberiségnek, hanem az emberi érzület nemesítőinek, a szépművészeteknek is egészen új élete kezdődik. A Goigotha hegyén keresztre feszített megváltónak oldalából a takzók legszentebb vér oly forrássá vált, melyből nemcsak az istenségnek a hét szentségben nyilatkozó véghetetlen kegyelme áradt bűnös létünkre, hanem a világ üldözöttései által lesújtott kereszténykedély merithett folytonosan tündítő cseppeket, hanem a mely által egyszerűen a szépművészetek is megszenteltek, midőn azokról az érzékiség, túlságos külsőségei letisztítottak. Nincs is semmi e világban, mi az isteni megváltó eljövetele által meg ne szenteltetett volna, mi az ő szenvedéseinek véghetetlen ér-

demeiben ne részestül volna, mi az előtt fogásba levén ő általa ki ne szabadítottatott volna.

Ha bámuljuk azon egyéneket, kik az ő csodáit látva megtértek, ha különönsnek tetszik előttünk, hogy egész nemzetek, a kik nem láttak és mégis hitték, akkor nem kisebb mértékben érdemli meg figyelmünket a szép művészetek megterése és ennek következtében való megdicsőülése. Most, midőn azon költészet, mely eddig hamis isteneket s az emberi szív bűnös szenvedélyeit dicsőítette, azon építészet és szobrászat, mely jobbara a testiség szolgálatában állt, azon festészet és zenészet, mely alig szivhatott tápláló erőt támogatában, az eltévesztett utaktól megtér, s kez fogva egymással, egyesült erővel az igaz Isten dicsőítésére siet s e dicsőítést nem más módon, hanem az ő anyaszentegyháza szellemében eszközli, oly fölséges tünetény, mely nagyszerűségével a Nagy Sándorok s Julius Caesarok diadalait messze fölülmulja. E jelenlétegy fordulatról tehát bővebben elmélkedni, a pogány művészetnek a keresztényhez való viszonyát fölismerni, ennek ama föllötti előnyét belátni, azon gazdag eszméket melyeket a keresztény religio a művészetek nem nyújt észrevenni, oly dolgok, melyek mind annyiszor is magasztos szellemi élvezettel kínálkoznak.

Korunkban sokszor emlegetett dolog, hogy a katholika religio nincs annyi költői eszme birtokában, mint a hajdani görögöknek hitregékben és vallás, hogy legendái koránem pótolhatják azon gazdag monda-köröket, melyek a hajdani görögök hőseivel összekötöttek állanak, egyszerűbb alakjai nem évezhetők körül oly ragyogó külszinnel, mint a természet szerinti religiók ezirre istenségei, tanítványai nem foglalnak magukban oly eszméket, melyek a költészet bárme-

lyik ágának oly gazdag anyagul szolgálhatnak, mint valamelyik pogány istenségnek dus kalandjai, a kifejezésben képtelen azon tökélyre emelkedni, melyet az ő korak akár irodalmi akár művészeti tárgyain csodálhatunk, szóval mind az efféle eszletességeket egybefoglalva, kitűnik, hogy a hajdankorunk irodalma és művészete a kereszténység irodalmánál s művészeténél tökéletesebb. Az ilyen s ehhez hasonló véleményekre támaszkodva könnyen azon hibás következtetésre kellene jutnunk, hogy az összes emberiség épen a leglényegesebb tulajdonságában, a szellemi tökéletesedésben nem előre halad, hanem hátra megyen, ismeretében s tudományában nem gyarapodik, hanem folyton mélyebbre süllyed. Hogy egyes emberek vagy nagyobb társulatok és nemzetek valamely kivívott kötelességi fokról alább szállhatnak vagy ismét egészen eltörpülhetnek, érthető és tapasztalt dolog, de hogy az emberiségnek egész összege épen legfőbb tulajdonságában, szellemének menetében hátrább essék, a mindenség fejlődési sorával ellentétben álló gondolat. Azon Mindenhatóról, ki az isteni kinyilatkoztatás tanítása szerint az első napon teremtett földet az időben oly szépen kikészítette, mint azt jelenleg bámulhatjuk, tehát mintegy a tökéletlenebb dolgot a tökély magasabb fokára emelte, lehetne e fölteni, hogy ő a föld legjelentékenyebb lényének az emberiség egészének, a tökéletességre való haladását nem szinte ugy mozdítja elő, mint azt bámulhatjuk teremőti működéseknek napokra osztott egymásutáni következtésében. Az ő láthatlan gondviselése a szépművészetek tökéletesedésénél épen oly fölséges háttért képez, mint az emberi történelem minden egyéb eseményei mögött.

Váry Gellért.

Magyar akadémia.

V.

Bármily szerények legyenek is azon pénzeszközök, melyekről nálunk rendelkezni lehet: még sem esalatozunk talán, ha azt állítjuk, hogy megérkezett az idő, midőn hazánk szellemi előhaladásának fókához méltóan tartathatjuk nyilvános tanulmányokat annak, hogy a művelt világ tudományos törekvéseiben, tehetségünkhez képest, mint ország, mi is kívánunk részt venni, s így állást foglalni azon tényezők sorában, melyeket mozgásba tenni még azon nemzetek és kormányok is szükségessé tartottak, melyeknél egyébként a tudományterjesztés emeltyűi és eszközei a legnagyobb különfelelésben felfalálhatók; s nem vagyunk talán mégis anyagiilag olyannyira szegények, hogy szellemi szegénységünket által volna szükségessé bevallanunk, hogy magunkat a tudományfejtés azon ágából önként kitagadjunk, melyet minden mivel nemzet országos pártolás alá venni és országos pénzeszközökkel külön gyümölcslőnek, szük ségesnek tartott. — Tehetjük pedig azt a körülmények által engedett mérvben, s méltán várhatjuk a tudományosság és nemzeti becsület minden igaz híve, hogy tegyünk; mert szerény országos pénzeszközök nem vétnek oly mértékben igénybe, hogy p. o. egy tudományos akadémia összes költségei azokból fedeztessenek, vagy hogy egy ilyennek megfelelő épület azokból emeltessek; mind oly dolog, mely más országokban állami közkielcségen tartatik fenn, sőt azokból létesítetik.

A magyar akadémiát egyes hazafiak álmodozásai már létesítette, épület számára ugyanaz emelt. Remélhetjük, hogy a hazafiak, teendők sokasága, s a pénzügyi viszonyok nem kedvező állapotok között sem fogják jövőjében is megfelelő akadémiájukról, s ezt azon helyzetbe teendik, hogy minél vidorabb és határozottabban mivelhesse és terjessze a tudományokat. Azonban ócsérelés volna azt hinni, hogy az akadémia valaha azon helyzetbe jut, mikép mindent tehesen, különösen, hogy olyakat is teljesíthessen, mint sehol nem teszünk, még a legzordagabbban dotált akadémiák sem, hanem mindenütt országos pénztárak teljesítenek.

Az akadémiában feltalálhatunk azon munkáló erőket, melyek a történelmi kutatók felkeresését, nyomozását, kiadás alá elkészítését és feldolgozását, sajtószertől és kedves feladatunkat tartandják mindig, s az akadémia kész és képes ezek fáradozásait annyira megnyíró jutalmazni is; de nem képes azok kinyomtatására és a történelmi műemlékek magyarázatához kellő, tetemes költséget igénylő műszerekre annyit fordítani, a mennyit költenie kellene a történelmi tudomány érdekében, ha csak azt nem akarjuk, hogy hazánk, más nemzetek törekvései mellett, évtizedek és talán századokkal elmaradjon, s hogy a tudomány által fel nem használtatott maradjanak továbbra is azon történelmi kincsek, melyek hazánkban találhatók, s melyek napfényre hozatala, a dolog természeténél fogva, leginkább, vagy csupán csak mi töltünk várjuk. — Vajjon, pirulás nélkül, akarhatna-e hazánk ilyesmit?

Ha ezen szempontok közügyemet érdemelnek, a miben kétszékünk nem szabad: az ide vonatkozó kitélések fedezése következő pontozatok szerint lehetne eszközölhető.

A törvényhozás mondaná ki és hagyáná meg a végrehajtó hatalomnak, hogy a hazánkban találtatott, vagy annak történelmére vonatkozó, becses és érdekes bíró történelmi műemlékek kinyomtatása s közzététele ezentel országos pénzerővel létesíttessék.

Ezélra a m. akadémia rendelkezése alá, az országgyűlés további intézkedése, évenkénti 14,000 ft adassék, mely összegből 8000 ft a szorosabb értelemben vett történelmi, 6000 ft pedig archaeologiai kiadások beszerzési, nyomtatási és metszési költségeire fordíttassék.

A magyar tudományos akadémia kebleben történettudományi osztály szabályszerűleg létező, történelmi és archaeologiai bizottságok pedig jelenleg is működő, melyeknek feladata amugy ugyanily természetű: mondassék ki, hogy a m. akadémia-tól és ezen keblebeli bizottságoktól várjuk, hogy a hazánkban feltalálható becses és érdekes történelmi kuttók és műemlékek felkeresését, kinyomozását, feldolgozását és kinyomtatását, szóval: kiadás alá teljes elkészítését, s critikai jegyzetekkel, értelmező magyarázatokkal kíséretét saját tagjai által, a maga költségén és oly mérvben fogja eszközölni, illetőleg folytatni, hogy elég kész anyag találtsék folytonosan, s a történelmi tudományosság érdekében, s a kirendelt nyomatási és metszési költségek irányában, megszakasztás nélkül folytanak a kiadványozások. Hivassék fel tehát a m. akadémia, hogy ezen bizottságait utasítsa oda, miszerint minden év elején hozzák javaslatba az akadémiánál azon tárgyakat és azon sorozatot, mely a következő éven nyomatás alá kerülő kuttók és műemlékeket előtűntesse, miről azután az országgyűlés az évi gyűlésének is jelentés tétessek, a számadások kíséretében.

Ha előre nem látható okokból egy vagy más évben a kirendelt összeg ki nem merítették, a következő évben annnyal több fordíthatnak a kérdéses czélokra. — A kiadványok eladott példányaiból származó jövedelem, tekintve az ilyenmő kiadások lanya keletét és kevés vevőjét, de különben is az akadémia által írói jutalmakra e czéltól tendő költségeket, az akadémiának maradna.

Az ország s annak nemzeti kormányának ily eljárása, méltó volna hozzá, s méltó az ügyhöz, melynek érdekében történnek; díszére és becstelétére válnék rossz értesült vagy rossz akaró szomszédok által barbársággal vádolt hazánk, s a tudományos világ elismerése és hállájára bizton számolhatna.

Levelések.

Ipolyság, apr. 23.

Főtisztelendő szerkesztő ur! Örömmel veszem a tollat kezembe, midőn igénytelen városunk lakóinak loyális honpolgári érzelletéről tudósíthatom.

Alig érkezett hozzánk az örvendetes hír, hogy Felséges királyunk szülése szerencsés megtörténvén, a magas gondviselés az Uralkodói párt egy főhercegnővel megadta: azonnal megszállaltak Várhegyünkön a taraczkok, kitiltettek majd minden jobb módú háztulajdonos által a nemzeti lobogók, s a lelkes városi közönség ösztöne alattvalói örömeinek nagyobb nyilvánításán egy népmulatságot rögtönzött, mely esti 8 óra tájban általános önkényes kiváltságok kezdődvén, néhány üdvölvés után a városbástól egy hosszú fátylas menet indult ki zászlókkal és zenebanda kíséretében, s a Felséges királyi párt folytonosan éljenező kiáltásokkal körüljárva a piacot, annak közepén egy nagy kört képezve megállapodott; hol a nagyszabánban, a közel közönségekben is egybegyűlt néphez legelőször N. V. községi választmányi tag mondott alkalomszerű beszédet, utána pedig L. J. emelt szót, ki midőn Felséges királyunknak a magyarok iránt tanúsított előszereztését az azon buzgó fáradozását, hogy a világon egyedül áll, semmi rokonnép, nem támaszkodható nemzetünknek, válságos időkben a magas trón előtt ugyiszólván szősz ója, és ekkint alkotmányunk visszaállításának egyik főtenyezője volt, kiemelte volna különösen hangsúlyozva, hogy a magyar dynastikus nemzet lévén, nem fog halálra lenni, mert véreben van, hűséggel ragaszkodni a koronás fejedelem, illetőleg a magas trón iránt; s tiszteli a törvényt vagyis királyi esküvel erősített alkotmányát.

Elég volt már — ugymond — a szenvedés, örüljünk, hogy abból valahára kibontakozhattunk; s miután hiu ábrándok, s szép álmoképek utáni kapkodás eddig még egy teremtményen sem segített: ne kockáztassunk könnyelműen a haza nagynehezen kiküzdött önállóságát s a nemzet jövőjét, hanem fogjunk mindnyájan kezét, mint egy nemzetnek fiait, s egyesült erővel irányozzuk oda minden működésünket, hogy nemzetünk belüli szellemi és anyagi jólétben, kifelé pedig befolyásban és tekintélyben emelkedjék, — s midőn beszédét Felséges királyunkra, a királyra, az új szülött főhercegnőre, a hazára és az alkotmányos szabadságra mondott éljennel bevégezte, a nép szólni nem akaró örmükialtásokkal több csoportra szakadván, jó zene mellett neki fogott a császárnak, magától értődik, hogy az oda gurított néhány akornak közrebecsátása tágas jó kedvre hozta a mulatókat, kik is 11 órakor a legnagyobb csendben haza oszlottak.

Másnap a templomban hála isteni tisztelet tartatott, melyen a központi megyei tisztviselők, élükön az elsőispánnal, a városi elöljáróság, és nagyszámu egyéb lakosok vettek részt.

A kiváltság, mintán arra senki felszólítva nem volt, önkéntesen jött létre, azonban mégis találkoztunk egykét fénykerülő, kiknek ablakain sötétség hálgyoa hirdette a szélsőbal programját. Ezek pedig H. A. és Gy. A. ügyvédek és B. M. cipészemester, kiket csak azért láttunk jónak itt megemlíteni, hogy a mivel közönség mosolyogva vegye tudomásul, mily külső jelek által szökták némelyek nálunk az erős, a tizehárom próbás hazafiságot fitogtatni.

LAPSZEMLE.

Tegnap szemlénkben igazítás alá vettük az Id. Tanujának Zoványi életrajzra vonatkozólag adott ferde állításait.

Ma folytatjuk és bevégezzük a foglalkozást, mely reánk nézve annál kellemetlenebb, minthogy tisztán csak személyeskedési ügy, s vele sem az eszmének, sem a közjónak szolgálva nincs.

Teljesen ignoráltuk volna az egész dolgot, de személyünk egyházi jellege ellen ott oly rágalom mondatnak el, melyek agyonhallgatása, a könnyen hívők részéről beegyezésnek vétethetnek.

De folytassuk a védbeszédet. Ha büntetés helynek nevezhetni valamely kápláni állomást, hova a megyés püspök atyai jó indattal, a lelkipásztori működés iránt kijelentett teljes melegegésével, s a hozzájárulással, s ha továbbá erkölcsi

leg büntés azon pap, ki a nehéz időkben, a honfiakat a haza jövője iránt hitre buzdítja, s a nemzet életének eltiprását bűnnek nevezi: akkor Zoványi szívesen veszi magára a gyalázat köntösét, melyet az Id. Tanuja oly nagy buzgalommal szővött számára.

Midőn Ipolyság városa híret vette, hogy káplánya Zoványi politikai bűnben elmarasztaltatott, törvényes tanácsot tartván, a városi magistratus legelső férfiai Estergomba és Budára küldte folyamodványokkal és bizonyítványokkal, melyek a primási levéltárban tettek le!

Tanum az esztergomi egész udvar, és Ipolyság városban minden ember!

Az „Idők Tanuja“ által oly okos képpel hánytorgatott, büntetéséről ezeket tartam szükségesnek elmondani.

Azt írja továbbá az Id. Tanuja, hogy Zoványi, az Id. Tanujától való megválásáról azon hírt terjeszti, mintha Zoványi, maga önként hagyta volna el a fényes állást.

Ezen nézete az Id. Tanujának több mint téves.

Zoványi, amint őt mi ösmérjük, nagyon is őszinte ember, s biz ő épen nem csinált titkot abból, de sehol sem, hogy az Id. Tanujától nem ő vált meg, de megváltott, s hogy mint kifacsart citromot dobta őt el lovag Lonkay, azon tapasztalás caviarját adván Zoványinak is, melytől két papmunkatárs elődének Ft. Garay Alajos és Frankl Vilmos urnak szintén elvástott a foguk.

A többi dolgokra nézve, hogy t. i. Zoványi mint haszontalan kenyérrontó szerepelt csak az „Id. Tanuja“ mellett, henylt, irni nem tudott és nem akart — elég legyen hivatkozni az „Id. Tanuja“ 1865 diki, évfolyamának február—június folyamára, s a Religio ellen Zoványi által vitt azon polemiaira, mely Zoványira bukást, az „Id. Tanujára“ pedig a pénzek ezreit hozta.

S ezek utolsó szavainak „Id. Tanujához“ és „Pesti Hírnökhöz.“ A gyűlölség és piszkos utain követni őket r. katolikus érzelmetnk nem engedi. Isten látja szívünk titkait, cselekvésünk indokait, ő itelni fog fölöttünk.

IRODALOM.

Megjelent: G ö n d ö t s B e n e d e k újkívósi lelkész „S í r v í r á g o k“ című könyve... A mű eredetiségét, nemes czélját s belbecsét tekintve, az irodalom terén méltán közügyemet érdemlő jelenség.

Kedves dolgot véltünk azért cselekedni midőn azt a tisztelt olvasó közönséggel megismertettük.

A tiz és fél iv dolgozat azok vizsgálatát tárgyalja, kik kedves halotjaikat siratják, s ezen irányban a magyar egyház irodalom terén egyedülnek tekinthető, mert hozzá hasonló mű tudunkkal még eddigelő meg nem jelent.

Szerző kedvesei elhunytan kesergő növérehez intézett tizenhárom levélben a legfontosabb s legvizsgálatosabb igazságokat szakszerűen tárgyalja s egy zárlevéllel fejezi be. Halandóság szülte földi gyász s megindító keserv vizsgálatosabb igazságokat szakszerűen tárgyalja s egy zárlevéllel fejezi be. Halandóság szülte földi gyász s megindító keserv vizsgálatosabb igazságokat szakszerűen tárgyalja s egy zárlevéllel fejezi be.

Érvelései a józan ész, legjelesebb világ-bölcsék mondati a kinyilatkoztatott isteni tanításból vannak merítve, s oly meleg érdekléssel oly meggyőzőleg előadva, miszerint a lelket önkénytelenül magával ragadja s a fájdalmat a keserv fullánkjától megfosztja.

Az alap correct, az irány könnyű világos, az eszmék tiszták, átlátszóak. Örömmel ismerjük, de hogy e mű kedvesen lepett meg bennünket s hogy szerző szép feladatát fényesen oldotta meg.

Az említett XIII. levélben kívül e mű tartalmaz még válogatott halotti imákat; énekeket, a boldogultakért mondanó olvasót; ajejtosságot halottak napjára; elmékedést a temetőben; s rovatokat, melyekbe szeretett halottaik kimulásának éve s napja bejegyezhető. Végjegyzetben pedig kegyeletesen megemlékezik a nálunk annyira elhagyott sikerekről s azok kívánatos rendezését behatólag ajánlja.

A könyvet beltartalmanak megfelelő díszes képek, s még külborítékát is jelképes nyomat ékesíti. A papír finom, a nyomat általában kiállít minden igényt kielégítő, bizonyosságul annak, hogy szerző a kiadást kitűnő gondalal eszközölte.

Ajánljuk e nemes irányu művet a tisztelt olvasó közönség osztaltan figyelmébe azon szempontból is, mert szerző a könyv egész tisztá jövedelmét a szűkülőkdő honvédek, ezek özvegyei s árvái fölségelésére fordíttandja.

Kapható Pesten Hartleben és társainál, valamint általuk minden könyvkereskedésben. Ár fűzve 1 ft, vászonkötésben 1 ft 40 kr. bőrkötés aranyfűzettel 2 ft. N ó g r á d i Lajos.

UJDONSÁGOK.

Pest, april 25.

— **Ő Felsége a császárné és királyné** az unjonszülött főhercegnő egészségi állapota tökéletesen kielégítő. Buda, 1868. évi april 25. Dr. Balassa s. k.

— **Ő Felsége a király** édes atya, Ferencz Károly főherceg, Budára váratik.

— **A hivatalos lap** tegnapi száma egy legfelsőbb kizáratok közül, melyben ő Felsége néhány száz fegyvercsék büntetésök hátralevő idejét kegyelemből elengedni, egyszerűen az igazságyügyminisztert megbízni méltóztatott, hogy további előterjesztéseket tessen a megkegyelmezésre érdemes egyének javára. Következik egy 4/4 hasábos jegyzék a megkegyelmezett fegyvercsékről az ország minden részéből. A büntények neme szőlés sinek közelebről megjelölve, kivéven Szántó István, Nagy Jánost és mindazokat, kik a kapuvári képviselőválasztásnál történt összejövetek miatt vannak vizsgálat alatt.

— **Deák Ferencz** tegnapi este füstös szag terjedt el, melynek bejvetelét a nyitott ablakoknál tulajdonították. Deák Ferencz ágyát másik szobájába vitette — szerencsére, mert éjjeli 1 óra felé a házhoz falának már öt gerendája égett. Egy hálszobájába szolgáló csó felgyult s a tűz terjedt már a szobában, midőn őt felébrésztették és tűz és füst közepéből megszabadították.

— **Gorove István** kereskedelmi miniszter, a „Sz. István“-ról címzett beteglegelőző s temetkezési egylet védnökségét elfogadva, a nevezett egylet számára 100 db aranyat adományozott.

— **Dr. Balassa** egyetemi tanár, május 9-én orvosi működéseknek 25 ik évfordulatát ünnepli. Ez alkalomból az orvosövendékek tünnepléséget rendezendek.

— **Tegnap a pestmegyei polg. törvényeszkénél** Pest városának Thais Elek főkapitány ellen indított perében tartott egy tárgyalás. A vádrak ellenvetés megtételére az alperes ügyvédje 20 nap határidőt kért, de az ellenfél csak 14 napot akar adni. E felett fog im most a törvény határozni.

— **Brassóbol folyó hó 17-éről** írják a „M. P.“-nak: Városunkban tegnapi este 6 órakor nagy tűzvész ütött ki, mely gyorsan elterjedve, egy negyed óra alatt számos házat és gazdasági épületet lángba borított. Az egész az óvárosi közepetében történt. Eredetét valószínűleg vizgázatlanság okozta.

— **A mult szombat rendkívüli** öngyilkossági eset fordult elő Kolozsvárott. Szentkovits István III-ad éves jogász rögzött gyomorban szenvedvén, azon eszme fogamzott meg agyában, hogy tán hamarabb meggyógyul, ha az orvos által rendelt egész adag labdacsoit egyszerre beveszi. Be is vette, mire oly kínok kezdtek gyötörni, hogy majdnem önkivületi állapotában, semminemű fegyver nem levén kezűgyben, egy ivópothart szétört és annak éles darabjával oly metszést tett torkán, hogy rögtön orvosi segély sem menthette meg és még az nap este kimult. Temetését hétfőn történt az összes kolozsvári tanuló ifjúság közrészvétele mellett, a sirmál s szerencsétlenül elhunytan egyik tanulótlarsa és barátja Gál Jenő tartott emlékebeszédet.

— **Kolozsvárott** — mint a „M. P.“ írja — egyenlőség kör van alakulóban, — erre nézve már több előleges értekezlet is tartott, s mihelyt az indítványozók a kör czélját pontosabban körvonaloza az alapszabályokkal készen lesznek, azonnal alakító közgyűlés fog tartani. E kör czélja s előállása indokairól közelebről szólunk.

— **Nagyvárad Lapok** — ezim alatt a bihari megyei Deákpárt május elsejéig egy minden héten kétszer — szerdán és szombaton — megjelenő politikai lapot indít meg. E lapok irányelveit a bihari megyei Deákpártnak mult hóban közölt programja fog szolgálni. Az előzetési pénzek egészére 10 ftrral, felévre 5 ftrral s negyedévre 2 ft 50 krral, Nagyváradra অপécztatva 5. sz. küldendők.

— **Tompa Mihály** — mint a „H. E. L.“ táviratilag közli — meghalt.

VEGYES.

— **Értesítés illetőleg felhívás!** Dolgozni nem szegény, szegény a restség, bűn a semmit nemtevés; ezek folytán tisztelettel és bizalommal felkéröm a vidéki bár mi néven nevezendő egyleteket, társulatokat, közsegeket, iparosokat, magánzókat, főtisztelendő káptalanokat, kisebb és nagyobb földbirtokosokat, lelkes hölgyeket, miszerint mindazon tárgyakra nézve, melyekre Buda Pestről, gyors kimerítő és alapos tudósítások szükségesek, — méltóztatassanak bizalmukkal megtisztelni, és bérmentes levél által engem megbízni; — ezen felhívásomnak czélja az illetőket a jövés-menési, időtöltési terhes költségektől megkímélni pontosságom által gyors és kimerítő tudósításokat, bizalmukkal megtisztelő felelnek, viszont bérmentesített levelekbe megküldeni. A díjak legméréseket minden számitatnak fel, egy fél napi időnél többet nem igénylő eljárásért 1—2 ftr o. e. Lakásom: Budán, ország út, tavasz utca 152 szám.

Báró Beniczky József.
— **Pius Pápa és Mortara.** Egy római „Correspondenz“-ben többször fordulnak elő tudósítások az ifju Mortaráról. Egy alkalommal, midőn ő szentsége az „Extra muros“ című szmt. Agnes templomát meglátogatta, megpillantotta ott Pius Mortarát is, kit magához hívott föl. Mortara az ugy nevezett Regularis canonokok rendjének főlelkűdt tagja. A pápa így szólta meg: „Mit fog ön ezen évben előadni?“ — e kérdésre Mortara letérdelt és megígérte hosszú, jól szerkesztett, Róma és Pápa dicsőségét emelő költeményt szavallott, mely ihlet, képzelletjes, de bizonyos rajongástól sem volt ment. A pápa szerencsét kívánván neki és lábasokra bocsátván, mosolyogva így szólott: Hogy Mortara megfellekdezik beszéljen ezimről „A szavakban de Vaticanai öreg“ (il vecchio verosodel Vatican), melyet a forradalmárok adtak neki.

— **Sarolta** — a szerencsétlen császárné állapotáról hozzánk érkezett hírekből értesülünk, hogy testi léte valamivel javult. Márczius hó utolsó napjaiban mintegy 10 napig ágyát kelle őriznie. Az őrlési roham most csendesebb és így a testre sem bir oly kártékony hatással mint eddig. A nap egy nagy részét az császárné a vár kápolnájában tölti, s csak néhány percze szokott napközti szobájába visszatérni, de a szobája is kápolna alakú, s szent képekkel ékített.

— **Gróf Teleky Sándor** becses emlékek van birtokában. Ugyanis az Aradon mártírhalt szenvedett 13 magyar bitófiából őriz aranyba foglalva egy kis fergácsot.

— **Az Ebergényi** név most a napi sajtó hasábjain naponta megfordul. E névvel a Rákóczy elleni hadakban is találkozzunk; mert azon csapatokban, melyek Rákóczy ellen küzdtek, csak ily névű magyar tiszttel találkozzunk; — Pálffy József, Eszterházy József és egy Ebergényi.

— **Gasperini, a francia** zenesztárszerek egyik legtekintélyesebke a napokban halt meg Párisban. A legközelebbi időkben rendithetlen vedője volt a Wagnerféle zeneszettek, és általában barátja és tisztelője volt a német érzelmeknek és gondolkodási módoknak, a művészetre és tudományokra vonatkozólag. Rövid idővel ez előtt Nizzában volt gyengékdő egészségeinek helyreállítására végett, honnan visszatérve a „Figaro“-t illetőleg akarta zenészi cikijét elkészíteni.

— **A Gusztáv Adolf** egylet a napokban 73 magyar közsegek, intézetnek és egyéneknek 15274 ft 96 krt utalványozott.

— **A finnlandi inségről** ismét igen szomorúan emlékeznek a hírek. Egy éjszakai közsegekben, a birtokosok minden megerőltetése mellett is borzasztó mértékben uralkodik az éhségtyphus. Pielsjöno közsegek, hol mintegy 8000 lakos van, már eddig meghalt 400, vagyis minden 23 személyre esik egy. Nevezetes ezen népek békétölreme, melylyl ezen elkeserítő csapás is a nélkül viseli, hogy valami vétkes kihágást követne el. Az idegenek által küldött pénzbeli segélyeknek már több helyen örvendetes sikere lett, leginkább az által, hogy a szülöket vesztett szegény erga gyermekek számára szerzetik ezen könyöradományokból menhely. Ezek szerint Finnlandban a jótékonyaságnak igen nagy tere ajánlkozik.

KÜLFÖLD.

— **Franciaország.** Egy francia hivatalos lap nem rég avval fejezte be egyik cikjét, melyben egyszerűen visszatartotta a Franciaországtól követelt lefegyverkezést, hogy kijelentette, mikép azt a többi hatalmak kezdjék meg. Bismarck gróf most nyilván úgy tesz, mintha a mondott lapot szávnál fogni akarná. A porosz seregek majdnem felét szabadságra ereszti, s mi ugyan tényleg nagyon keveset jelent, miután a szabadságos katonákat minden pillanatban lehet összehíni, de a mit mégis békedemonstrációnak vehetni. Persze, hogy e mellett még nyílt kérdés marad, vajjon a porosz szabadságosok nem rejtik-e azon politikai utógondolatot, mely a még folyvást készülődt Franciaországot a tulajdonképi békevesztélyként tünteti fel. Nem lehet épen mondani, hogy ez valódi indoka, mert lehetséges az is, hogy Bismarck ezáltal Franciaországot hasonló tette birni akarja, mi legkevésbé sem ártana. Ez alatt azonban a francia kormány csak szavakkal tüntet a béke mellett s a kormánylap egyre szúrja a békebiztosításokat. Rother államminiszterrel is mondják, hogy az első adandó alkalmat megfogja ragadni, hogy hasonló bekezes nyilatkozatokat adjon a törvényhozó testületben.

Algierből újból értesítenek rendszeresen küldött emberevési esetekről, melyek a garmati hatóságoknak tudomására jutott, s melyek legközelebb a katonai törvényszék előtt fognak tárgyalatni. Egy arabs hitorsosait sátorába edesgette, adott nekik emi, magánál tartotta éjjelre s aztán álmukban megölte őket. A húst gondosan beszőta és alkalmalig új áldozatok családkeül használta. A vendégszerető Kannibál sógorneja, kit szintén le akart ölni, jelentette föl. A püspöki palotában egy hétves lányka talált fölvetelre, ki szülei házából megszökött, hogy atya, anyja meg ne egyék, mint többi gyermekekkel tettek. Egy ezen szülői párnál tett hámozotásnál a leölt gyermekek megragott csontjait találták. Az emberevésnek ily csetei, noha az inség szűnőben van, folyvást szaporodnak. A nyomor s a rozg kormány, mely azt inkább fokozta, mintsem lektüzdésé s enyhítette, az arabs lakosságát tökéletesen elvadította.

— **Olaszország.** Az olasz kamara, mint már jelentettük, ismét elnapolta magát, és pedig azon egyszerű okból, hogy nem tartott törvényes üléseket, mivel a déli és éjszaki tartományok képviselői majd mind hiányoztak. Egyesek még a husvétii szünnapokról nem tértek volt vissza, mások, piemontiai és lombardok Turinban gyűltek össze, hogy a koronaherceg meynyegzőjén jelen legyenek. Oda utazott f. hó 20-án a kamara elnöke is egy hét tagból álló követséggel, hogy a házassági szerződés megkötésénél s az esketésnél hivatalosan jelen legyen. A király határozottan kívánta, hogy a szertartásokban ne csak a kamara és senatus követsége részt vegyen, hanem a nyolc nagyobb város polgármesterei is, s hogy minnyáján aláírják a házassági szerződést. Ugyan az nap mind a miniszterek s állami tisztviselők és az összes diplomatikai kar Turinban ment. A vasutak leszállítvány az alkalomra árszabályzatukat, sok mások is Turinba rándultak. A házassági szerződés f. hó 21-én esti 7 órakor a turini királyi palotában iratott alá, másnap a turini éresek meg két éresek s két püspök segédlete mellett a frigyre az egyház áldását adta.

A portugalli királyné s Napoleon hercegnő már néhány nappal ezelőtt jött Turinba. Odaérkezett már a porosz koronaherceg is egész kíséretével s mindenütt a legszívesebben fogadtatott. Már kevésbé szívesen fogadták Napoleon herceget, ki máskor mindig nagy kitüntésekben részesített. A turini ünnepek után az új há-

zasok Florenzbe mennek, hol szintén 8 napi ünnepekről gondoskodnak. Azután maradó lakásokat Nápolyban veszik, míg az ifjabb herceg, Amadé, Milanóban rendezi be udvarát.

Egyesült-Államok. A pör tárgyalásának kezdete óta Johnson, mint mondják, föl váltva még azon reményét fejezte ki, hogy majd fölmentik. Mély benyomást okoztak a legújabb tanvallomások, melyek az elnök azon kísérletére vonatkoznak, hogy a hadügyminiszteriumot erővel betöltse, nemkülönben a tudósítók vallomása is Johnsonnak Clevelandben és St. Louisban a congressus és annak főemberei ellen tartott fenyegető beszédeire vonatkozólag. Az elítélés ezek után általában elkerülhetlennek látszik. E napokban híre járt, hogy a vádlott védői maguk is annyira vannak meggyőződve ügyük fenntartásának lehetetlenségéről, hogy a védelem fölletésétől el akarnak állani. Johnson, mondják továbbá, önként le akar köszönni.

Ezen hírek nyilván csak a közhangulat

kifolyásai és nem alapszanak tényleges adatokon. Föl lehetne vetni azon kérdést is, vajjon a vádlott, ha látja, hogy ügye rosszul áll, kikerülheti-e büntényeinek következményeit azáltal, hogy visszavonul a „fehér ház”-ból. Ha a törvény fölfüggeszti őt hivatalától, akkor minden időkre képtelen az Egyesült Államokban hivatalos állást foglalni és akkor még az is lehetséges, hogy az elnök közönséges törvényszék elé állíttatik. Az önkéntes lemondás még a pör megkezdése előtt lehet volna lehetséges, ma már nehéz lesz a törvényt kijátszani.

Most szűkségebb mint valaha, hogy az Egyesült államok az unio- és szabadságellenes viselkedés szemben teljes erélyt fejtsenek ki. Majdnem lehetetlen vakmerőséggel emeli föl fejét ismét a forradalmi párt és állalás nélkül nevezi magát a nemzeti párt ellenségének, megboszulójának. Így esett áldozatul ezen pártnak e napokban Ashburn ezredes, ki egyike volt Georgia radicalis vezérének. Ezen társaság, mely újabban a titkoszertű „K. K. K.” (Kuk-Klux-Klan) nevezetét vette föl, különösen a déli államokban van elter-

jedve. Éjnek idején vagy negyvenen, mind álarézbán, Columbus városban Ashburn lakába törtek s őt agyonlőtték. Majdnem egész négyórán maradtak a házban, s csak miután távoztak, jelent meg a rendőrség. Hasonló gyilkolásokat és megtámadásokat a déli államok más részeiből is jelentenek.

A „K. K. K.” szövetségnek, mivel mindenféle neveléses történeteket terjesztett magáról, nem tulajdonítottak eleintén nagy fontosságot s egyszerűen neveléses gyermekjátéknak tartották, mely legfeljebb tudatlan négereket tud megijeszteni. De a tréfa most megszűnik, a dolog rut valóság. Nem lehet többé kételkedni abban, hogy a volt forradalmi párt legelkeseredettebb része összeállt, hogy Booth, Lincoln gyilkosának példáját követve, a szabadsági érdekek képviselőin kegyetlen boszút álljon. A „Klan” véres utódja az „arany körről nevezett lovagok” szövetségének és a rabtartó párt más egy-leteinek.

A „Kuk-Klux-Klan” név állítólag utánzása azon nyirkosságnak, melyet a puska kakasának föllúzása okoz. Gyilkosságaiuknak elkö-

vetése alkalmával a tagok mindig álarozott viselnek. Koponyák s keresztbe fektetett csontok jelvényeik. Hogy ezen új szörnyet elnyomja, Meade tábornok rendeletet bocsátot ki, egyszersmind intvén a forradalmi s demokratikus sajtót, hogy a Kuk-Klux-Klan szövetség szokásos ajánlgatásait megszüntesse.

tandó le; az 1866 ki kölcsön kötelezvényei pedig 100 frnyi tőkeértékben állapítandók meg. E módosítások elfogadásának eredménye majdnem 14 milliónyi kamatmegtakarítás, és 15 millió törlesztési quota lenne és így összesen 29 millió megtakarítást mutatna föl. E fölött vita volt, de határozat nem hozott.

Madrid. April 24. Az új cabinet megalakult. Gonsales Bravo elnök és belügyi, Boncali igazság és külügyi, Mayalde hadügyi, Belda tengerészeti, Catatina közmunka és Marfori gyarmatok minisztere. A esznd tőkéletes.

Florenz. April 24. A hivatalos lap ma amnestiát hoz a sajtó- és más vétségekre, valamint a katonai szökevényeknek is. — A király a porosz koronaherezeget a savoyai katonai rend nagykeresztjével felruházta.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsde			Magyar értékpapírok árkelete.			Bécsi börze			Részvények.			Elsőbbségi kötvények.			
aprilis 24. án.						aprilis 23. én.									
Gabna-árak.						Államadósság.									
Baza bányási	83-85	6-6.20	Pesti keresked. bank	648.	658.	5% osztr. értéki	53.70	53.80	Nemzeti bank	694.-	695.-	1862 Erzsébet vasút	81.75	82.25	
" tiszai	83-85	6-6.20	Budai keresk. és iparb.	195.	197.	" adómentes	57.30	57.40	Hitelintézet	179.40	179.50	1867. államvasút	116.50	116.75	
" pesti	83-85	6-6.20	Magyar hitelbank	75.1/2	80.	" metalliques	56.75	56.80	Magyar hitelbank	79.50	80.-	Déli vasút	98.-	98.25	
Kétszeres	86-88	6.75-6.85	Pesti takarékpénztár	1420.	1470.	1860 ki sorsjegy	81.30	81.20	Also-osztr. esz. társulat	588.-	589.-	Északi vasút	88.75	89.-	
Rozs	78-80	4.20-4.30	Budai	1375.	1385.	Magyar földtelep. kötvény	72.-	72.50	Anglo-osztr. bank	120.50	121.-	Cseh nyugati vasút	83.75	84.-	
Árpa serfőzésre	68-70	2.75-2.95	Pesti hengermalom	1940.	1960.	Bánati	71.-	71.50	Anztriai földhitelintézet	168.-	172.-	Tiszai vasút	93.-	93.50	
Éteteésre	68-70	2.45-2.65	Pannónia gőzmalom	785.	790.	Horvát	71.-	72.-	Északi vasút	1760	1765	Gal. Károly Lajos vasút	93.-	93.50	
Zab	45-47	1.68-1.80	Budai királymalom	520.	530.	Erdélyi	67.75	68.25	Allamvasút	254.-	254.20	Magyar északi vasút	76.75	77.25	
Kukoricza bányási	2.80-2.45	2.80-2.45	Szegedi kivit. gőzmalom	630.	645.	Sorsjegyek.			Déli vasút	168.30	168.50	Lemberg csernov. vasút	81.15	81.35	
Bab új	5.-5.80	5.-5.80	I. újpesti szeszimóító	620.	628.	Hitelintézet 100 frtos	129.50	129.75	Ausztr. Danagózhajoz. társ.	140.25	140.75	Pesti lánchíd	93.-	94.-	
Köles	3.20-3.30	3.20-3.30	Pestbudai bútorkész. m.	225.	230.	Dunagózhajózási	93.-	93.50	Gal. Károly Lajos vasút	204.75	205.25	Lemberg csern. vasút	178.25	178.75	
Repce	5.87 1/2-6	5.87 1/2-6	Magyar biztosító-társulat	665.	671.	Budai	36.-	36.50	Cseh nyug. vasút	146.-	146.50	Dél-ész. nem. öszeköt. vasút	137.50	137.75	
Záloglevelek.			Pannónia viszonybirt. társ.	225.	230.	Bartelshajoz. lg.	139.-	138.	Tiszai vasút	147.-	147.-	Magyar északi vasút	72.-	74.-	
Nemz. bank kisors. ezüst	95.-	96.20	Pesti biztosító-intézet	266.	270.	Salm	33.75	34.25	Allamvasút	139.75	140.-	Lsó erdélyi vasút	189.75	190.-	
" o. é.	91.40	91.60	Magyar északi vasút	73.-	73 3/4	Palfy	25.75	26.25	Lsó anztriai Danagózhajó-	488.-	490.-	zsi társaság	380.	385.	
Magyar földhitelintézet	90.25	90.75	Pesti közúti vasút	558.-	562.	Clar	27.50	28.50	Pesti lánchíd	380.	385.				
Anztriai	100.75	101.25	Kereskedelmi épület	390.	400.	St. Genois	23.75	24.25							
			Lánchíd	385.-	390.	Windischgrätz	17.50	18.50							
			Magyar földh. záloglevél	90.1/2	91.	Waldstein	21.-	22.-							
			Pesti keresk. h. zálogl.	96.1/2	96.3	Reglevich	14.25	15.75							

H I R D E T É S E K.

Papi-öltönyöket,
valamint mindenemint más ruhá-
kat világiak számára megrendelés
folytán a leggyorsabban és leg-
pontossabban készit

ANDRASSY KAROLY,
szabómester

Pesten újvilág-utca 4 sz. a. az „Arany
sas” vendéglő mellet

Első es. k. szab. Duna-gőzhajózási társaság.

Hirdetmény.
Alulirt közlekedési igazgatóság tisztelettel tudtul adja, hogy
a helyi gőzös járatai
Pest, a budai bomba-tér és Ó-Buda között
további rendelkezésig következőleg fognak történni:

Pestről Ó-Budára:	Ó-Budáról Pestre:
8 órakor délelőtt,	7 órakor délelőtt,
10 " " " " "	9 " " " " "
12 " délben,	11 " " " "
2 " délután,	1 " " " "
4 " " " " "	3 " " " "

Pest, február 15-én 1868.
Az első es. kir. szab. dunagózhajózási társaság
magyarországi közlekedési igazgatósága

PROFUMA VILMOS,
egyetem-tér 3. szám Pesten ajánlja,
dísz- és norinbergi áruk
választékos raktárát,
hol a legjutányosabban vásárolhatni.

ENTREPRISE DES POMPES FUNEBRES.
Magyarországon főraktár; Pesten, hatvani-utca 1. szám alatt.
Alulirt tisztelettel jelenti a nagyérdemű közönségnek, hogy kizárólag szabadalmazott mindenféle

érezkoporsókkal

jól berendezett főraktárát — szilárdan finomított horganyból vasbordákkal minden szüben bronzi rozva vagy fényezve, a tárgyhoz méltó számos saját szerkezetű díszítéssel eddig még el nem ért tőkélyben — megnyitotta.

Kaphatók itt mindenféle bársonykoporsók, koporsóvankosok, moire, atlasz, tull-anglais, tarlatannal stb a legdiszesebben feldíszítve. Koporsóderekatlajak atlasz és zitzból stb. Koporsófátyolok (szemfedelek) valódi francia blondtont belf. esipke és virágokkal ékesítve, selyem, tullanglais, tarlatan és más szövetekből. Halotti öltönyök atlasz, selyemből stb. esipke és virágokkal a legesinosabban feldíszítve.

Tisztelettel
Kortsák J.

Fiók-raktár: József-kilvárosban, statio-utca 31. szám alatt van.

ROBEI és TÁRSAI
mezőgazdasági gépgyarnokok
Lincolnból, Angliában,
legújabb szerkezetű s számos kiállításokon az első éremmel kitüntetett

hordozható, álló s vontató-gőzgépeikből,
FÜRÉSZEK, MALMAIK
és
cséplő-gépeikből
állandó nagy raktárt tananak PESTEN.

Iroda: Üllői ut 1-ső szám.

Robey és Társainak egy uttal szerencsésjök van jelenteni, miként újonnan berendezett javítási és tatarozási mihelyökben f. é. april első napjától kezdve bármily nemű gép-javításokat elfogadnak, és malom-berendezésekre vállalkoznak, a legjutányosabb árak mellett.

EGYHÁZI SZEREK
valamint mindennemű kaphatók
esztendőnyosabb áron

OBERBAUER ALAIDS
gyár-raktárban várczi-utca 15. sz. Pesten.
Anfegyzekek és minden utasítás kívánatra bekielndik.

Misemondó ruhák

pluvialék, dal-
matikák, albak,
rochetek, velumok,
vankusok, egyházi
iskolai és cseh lobo-
gok, oltar terítők,
infulák, kesztyúk,
harisnyák és czi-
pók, monstanzok,
kelyhek, ciborin-
mok, gyertyatár-
tók, kereszték, paci-
fistólok,
lámpák,

II. ÉVF
egész évre
Belgatás
5 kr. bélyeg
A
4-has
FÜGGE
továt
April-juniusi
April-szeptem
April-decz. 3.
Egy óra
Mig lapun
den jelezheté
tését, ma mid
résztelvi előtt
ben adhatjuk
gyógó vonásán
nemzeti kegye
lékké.
Nemzeti
falain, mely
átmosolyogni
csecsemőre s a
Budavárn
czája már a d
pant néptömeg
portozatát két
érkező fogatok
szerént a kirá
tak be.
Megleppő,
pa, mely a fog
kedve ragyog
miniszterelnök
zott, br. We
Majláth vő
Csekonics
gróf nejével,
egyik hason sz
után jöttek a
banderium ko
palota udvará
trón terembe
Bécsből lehoz
alakítottat át
a királyné la
zárra volt, nei
redői a talapz
oltár kép, a bé
nya, ábrázolva
a háttérben sz
Az oltár
lyemmel volt e
zott szőnyegek
lon az izraeli
mulása, a má
pusztábiani ta
az oltár gyöny

A FÜG
A katholi
a szőlő
A tények
kézből szárm
ntkődése adj
Hogy tehát a
beri tökéletes
ligioban fogla
vetkeztében h
oly állítás, me
de nem oly n
gondolnók, ol
alaposabb vizs
tűnő.
Azon jele
teknek, melye
hozott, igaz.
fokán állanak.
valamely elői
gyarlóság telje
dolgot, mely
szalni és megv
ket, melyek a g
művészeti tere
ledjük el bánu
magunkat, ho
nem csak a gör
ban négy ezer
vésnek virága
azokban a vá
nemzetek szel
merjük föl eg
ó-kori embri